

Onderwerp: Structurele jeugdparticipatie in Oud-Beijerland 2008 - 2012
Aard: Visiedocument en plan van aanpak 2008 -2012
Bestemd voor: Wethouder Goldschmeding
Van: Marietta Schramm/Ineke Snijder i.s.m. werkgroep Structurele Jeugdparticipatie
Datum: Januari 2008

---

1 Samenvatting:

In het Politiek 4-jarenprogramma heeft het college “Meer communiceren en betrekken van jeugd” als speerpunt vastgesteld. Het college vindt het belangrijk dat de jeugd meer betrokken wordt bij de ontwikkeling van (jeugd)beleid en de uitvoering ervan.

In het voorjaar van 2007 is een werkgroep Structurele Jeugdparticipatie gevormd die onder leiding van een projectleider van de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling zich richtte op de nadere invulling van jeugdparticipatie in Oud-Beijerland. De werkgroep bestond uit leden die veelvuldig met kinderen en jongeren werken en ervaring hebben opgedaan met jeugdparticipatie. Het doel van deze werkgroep was om een bijdrage te leveren aan een beleidsnota over structurele jeugdparticipatie en het formuleren van een aanpak om ook werkelijke jeugdparticipatie jaarlijks vorm te geven. Hierbij moet worden gedacht aan bepaalde werkvormen die toegepast kunnen worden, maar ook aan bepaalde randvoorwaarden. Er werd gebruik gemaakt van de eigen ervaringen, maar ook van de resultaten van een onderzoek dat in mei 2007 is gehouden onder jongeren. In dit onderzoek werden jongeren gevraagd naar hun mening over het brede terrein van jeugdbeleid en voorzieningen voor de jeugd in Oud-Beijerland.

De werkzaamheden van de werkgroep hebben allereerst geleid tot het formuleren van een visie op jeugdparticipatie. De titel van deze nota verwijst ook naar deze visie: participatie maakt deel uit van het leerproces van de jeugd en is ook iets wat de jeugd moet leren. Dit besef maakt jeugdparticipatie, in vergelijking met burgerparticipatie, tot een bijzondere onderneming. De doelgroep van deze nota is de jeugd van 10 tot 23 jaar. Bij de keuze van deze doelgroep is aangesloten bij de Kadernota integraal jeugdbeleid 2006 – 2010.

In het plan van aanpak zijn de participatieactiviteiten voor de komende jaren geformuleerd. Deze activiteiten zijn thematisch gerangschikt. In de eerste plaats is er aandacht voor de randvoorwaarden voor jeugdparticipatie (de borging van jeugdparticipatie in het gemeentelijke beleid en het bevorderen van het bewustzijn bij jongeren, dat zij mogen en kunnen participeren). Daarnaast is een drietal inhoudelijke thema's geformuleerd, waaraan participatieactiviteiten werden verbonden. Deze thema's zijn: uitgaan en vrijetijdsbesteding, ontmoeting in de buitenruimte en spel en ontspanning.

Tenslotte is het van belang dat de activiteiten in het “eerste” jaar 2008 na uitvoering geëvalueerd worden om een nieuw plan voor 2009 en de jaren erna te kunnen voorbereiden. De werkgroep heeft aangegeven dat zij het op prijs stelt om betrokken te blijven bij de vormgeving van jeugdparticipatie. Het is dan ook zinvol om de werkgroep weer te betrekken bij de evaluatie van de activiteiten.

Voorgesteld wordt:

- *In te stemmen met de nota “Participeren moet je leren”, waarin de visie op jeugdparticipatie en het plan van aanpak voor 2008 e.v. is geformuleerd;*
- *De kosten die samenhangen met de uitvoering van de participatieactiviteiten ten laste te brengen van het product Beleid samenlevingsopbouwwerk en subsidies (630200000)/ Structurele jeugdparticipatie (4343920); hiervoor wordt jaarlijks een bedrag van €12.000 geraamd;*
- *In het 1^e kwartaal van 2009 een evaluatie op te stellen in samenwerking met de werkgroep Structurele jeugdparticipatie ter voorbereiding en eventuele bijstelling van het plan van aanpak voor het jaar 2009 e.v.;*
- *Een populaire versie van de nota (concept bijgevoegd) te publiceren op de website van de gemeente en de jeugd te vragen op de inhoud van de nota te reageren;*
- *De nota ter vaststelling voor te leggen aan de raad als nadere invulling van punt 6.3.2 “Meer communiceren en betrekken van jeugd” in het Politiek 4-jarenprogramma;*

- *De leden van de werkgroep Structurele Jeugdparticipatie te bedanken voor hun betrokkenheid en inzet in 2007 door middel van een cadeaubon en de kosten ten laste te brengen van het product Beleid samenlevingsopbouwwerk en subsidies (630200000)/ Structurele jeugdparticipatie (4343920).*

2 Inleiding

Voor u ligt de nota "Participeren moet je leren...", visiedocument en plan van aanpak Structurele Jeugdparticipatie Oud-Beijerland 2008–2012. In deze nota staat beschreven waarom de gemeente Oud-Beijerland het belangrijk vindt dat de jeugd betrokken wordt bij de totstandkoming én uitvoering van het gemeentelijke beleid. In deze nota kunt u lezen welke ervaringen met jeugdparticipatie tot nu toe zijn opgedaan en welke mogelijkheden, initiatieven en leerpunten hieruit worden meegenomen om vorm en concrete inhoud te geven aan jeugdparticipatie in de komende jaren. In het bijzonder dit laatste punt vormt de kern van deze nota.

Bij de totstandkoming van deze nota zijn deskundigen betrokken op het gebied van communicatie en ontwikkeling van jeugd in Oud-Beijerland¹. Ook vertegenwoordigen zij een aantal instellingen die veelvuldig worden betrokken bij de uitwerking van ons jeugdbeleid. Om inzicht te krijgen in de mening en behoefte over jeugdparticipatie van de jeugd zelf is een enquête² gehouden onder de jeugd. Er is voor deze manier gekozen om een zo'n breed mogelijke groep jongeren te bereiken. Deze informatie is meegenomen bij het plan van aanpak voor de komende jaren.

Met de vaststelling van de Nota Structurele Jeugdparticipatie geeft het college invulling aan punt 6.3.2 "Meer communiceren en betrekken van jeugd" van het Politiek 4-jarenprogramma 2006 - 2010.

Eén van conclusies die na de eerste bijeenkomst van de werkgroep Structurele Jeugdparticipatie Oud-Beijerland getrokken werd, was: "*Participeren moet je leren.....*". Omdat deze conclusie de kern weergeeft van de Oud-Beijerlandse visie op jeugdparticipatie, is deze zin als titel gebruikt voor de nota.

We hopen dat met de totstandkoming van de nota het belang van jeugdparticipatie in zijn volle breedte wordt onderkend. En ondanks de moeilijkheden waarmee de invulling soms gepaard gaat, een reden vormt om in de toekomst aan jeugdparticipatie meer structurele én permanente aandacht te besteden.

2.1 Aanleiding

Landelijke ontwikkelingen:

Vanaf 1990 heeft zich een aantal landelijke ontwikkelingen op beleidsgebied voorgedaan, waardoor jeugdparticipatie een plaats heeft gekregen in de Nederlandse samenleving. De basis is hiervan gelegd door de VN-conventie in 1989 over de Rechten van het Kind. Deze afspraak heeft ertoe geleid dat er in verschillende wetten en regelingen de participatie van de jeugd genoemd wordt. Regelingen waarin dit onder andere terug te vinden is, zijn bijvoorbeeld het BANS³-akkoord (1999) waarvan de eerst genoemde criteria "samen met de jeugd" is, Operatie JONG (2003) en de WMO⁴ (2005) waarin het gaat om meer maatwerk en mensen toerusten om maatschappelijk te kunnen participeren. Daarom krijgen vanuit de landelijke overheid begrippen als "sociale integratie" en "actief burgerschap" steeds meer aandacht. Ook scholen leggen binnen hun schoolpraktijk op deze aspecten bewust meer accenten.

Lokale ontwikkelingen:

---

¹ Vertegenwoordigers van de Christelijke Scholengemeenschap Willem van Oranje, Stichting Kunstzinnige Vorming ToBe, basisscholen PCPOHW, Protestantse Gemeente Oud-Beijerland, Regionale Scholengemeenschap Oud-Beijerland, SSO jongerenwerk Oud-Beijerland, Vrije School Rudolf Steiner, beleidsmedewerkers jeugd, communicatie en Kwaliteitskring gemeente Oud-Beijerland.

² De enquête is uitgezet onder 550 Oud-Beijerlandse jongeren in de leeftijdsgroep van 12 tot 23 jaar. Het "Kwaliteitsinstrument Jeugdbeleid"(een gestandaardiseerde enquête) is ontwikkeld door PJ PARTNERS. Voor Oud-Beijerland zijn door de werkgroep Structurele Jeugdparticipatie vijf vragen toegevoegd.

³ Bestuursakkoord Nieuwe Stijl

⁴ Wet Maatschappelijke Ondersteuning

In Oud-Beijerland zijn drie aanleidingen om jeugdparticipatie op de agenda te zetten:

- Jeugdbeleid: In 2006 is de kadernota Integraal Jeugdbeleid vastgesteld, die in de periode 2006 -2010 door middel van actiepunten verder wordt uitgewerkt. Voor de uitwerking en implementatie is o.a. het volgende kader vastgesteld:
  - “De gemeente maakt beleid mét de jeugd”. Bij de uitwerking van het jeugdbeleid zal de gemeente inspraak van de jeugd of de door hen vertegenwoordigde organisaties betrekken.”
- Burgerparticipatie: De gemeente hecht erg aan de betrokkenheid van alle bewoners bij de totstandkoming en uitvoering van beleid. Door middel van burgerparticipatie wordt hier in 2007 vorm en inhoud aan gegeven. Ruim 25% van onze inwoners heeft de leeftijd van 0 – 23 jaar. Hoewel jongeren gewone burgers zijn, is hun manier van communiceren vaak zeer direct. De gewone manieren van communicatie blijken niet altijd aan te sluiten bij de behoeften en leefwereld van deze jeugdige inwoners. Daarom vindt de gemeente specifieke aandacht voor deze doelgroep met eigen leeftijdsspecifieke kenmerken noodzakelijk.
- Politiek 4-programma 2006 - 2010: Het college vindt het belangrijk dat jeugd meer betrokken wordt bij de ontwikkeling van (jeugd)beleid en de uitvoering hiervan. Hiervoor wordt gezocht naar een structuur of samenwerkingsvorm.

2.2 Probleemstelling

De afgelopen jaren is binnen de gemeente Oud-Beijerland het proces met betrekking tot jeugdparticipatie met wisselend succes, geleidelijk aan opgestart. Om dit proces in goede banen te leiden is het nodig te bekijken of de methoden die zijn gebruikt in Oud-Beijerland een nieuwe of andere invulling nodig hebben. Omdat er nog geen plan is om structureel én permanente aandacht te besteden aan jeugdparticipatie, wordt het risico gelopen dat de jeugd onvoldoende betrokken wordt bij de beleidsontwikkeling. En dat er óver en niet mét hen wordt gecommuniceerd.

2.3 Doelstelling

De gemeente gaat de uitdaging aan om jeugdparticipatie incidenteel en structureel vorm te geven. Met als resultaat een gedragen actieplan waarin planmatig aandacht wordt gegeven aan jeugdparticipatie en op deze manier jeugd te betrekken bij haar beleid. Het actieplan is een jaarlijks plan waar van tevoren wordt geïnventariseerd bij welke ontwikkelingen, activiteiten of aandachtspunten de inbreng van de jeugd bij het gemeentelijke beleid gewenst is. Ook wordt concreet aangegeven wat er op het gebied van jeugdparticipatie op het programma gaat gebeuren. Het actieplan wordt vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders.

Hierdoor wordt jaarlijks gemeentebreed naar de mogelijkheden gekeken van inbreng van de jeugd. En gaat jeugdparticipatie op den duur bij de gewone beleidsontwikkeling horen.

3 Visie

Visie op jeugdparticipatie is in de eerste plaats gebaseerd op de visie op jeugd(beleid): hoe kijken we in onze gemeente tegen de jeugd aan. De totstandkoming van de visie heeft plaatsgevonden aan de hand van discussie in de werkgroep Structurele Jeugdparticipatie over een aantal stellingen uit een "Visietool"⁵.

3.1 Visie op jeugd

Tijdens de visiebijeenkomsten werden deelnemers geraakt door het volgende citaat:

"Een man zag eens een vlinder, die druk bezig was zich uit z'n cocon los te maken om in een prachtige nieuwe gedaante ter wereld te komen. Vol medelijden pakte hij z'n zakmesje en sneed het weefsel voorzichtig los. Toen nam hij het diertje voorzichtig in z'n handen en wierp het hoog in de lucht. Tot zijn verbijstering dwarrelde het hulpeloos wentelwiekend naar de grond, niet in staat om te vliegen. Door het werk van de vlinder om uit z'n ombulsel te

⁵ De Visietool is ontwikkeld door PJ PARTNERS i.s.m. de Stichting Jeugd en Jongerenwerk Midden-Holland en SJO

komen over te nemen, had hij het diertje onbedoeld beroofd van de levensnoodzakelijke oefeningen om te kunnen vliegen"
(John Bazalgette, The Grubb Institute, Londen).

Het citaat sluit aan bij de benadering van de jeugd als een levensfase (zie: Kadernota Integraal Jeugdbeleid Oud-Beijerland 2006 – 2010). Een fase waarin een mens opgroeit van afhankelijk en onzelfstandig kind tot onafhankelijk, verantwoordelijk en zelfstandig volwassene. Het is een fase van geestelijke en lichamelijke ontwikkeling die een eigen proces doorloopt. Met ondersteuning uit haar omgeving ontdekt zij gaandeweg hoe zij zich kan ontwikkelen in onze maatschappij. De jeugd leert deze maatschappij kennen door middel van ervaringen opdoen en uitproberen. Op basis van de opgedane ervaringen beoordeelt de jeugd de maatschappij en worden beslissingen genomen voor de eigen toekomst. De jeugd is hierbij in staat om individuele keuzes te maken en voor die keuzes verantwoording te dragen. De leeftijd speelt hierin geen rol. Iedereen kan op dit doen op eigen niveau en eigen wijze. Zo krijgen jongeren invloed op hun directe leefomgeving en vergroten zij hun inzicht in democratische besluitvormingsprocessen.

Bij vormgeving en ontwikkeling van het Oud-Beijerlandse jeugdbeleid is de feitelijke leefsituatie van de jeugd het uitgangspunt. De feitelijke leefsituatie is op te splitsen in drie ontwikkelingsmilieus:

- 1^e ontwikkelingsmilieu: *opvoedingsomgeving en huisvesting*
- 2^e ontwikkelingsmilieu: *educatie en arbeid*
- 3^e ontwikkelingsmilieu: *sociale omgeving, vrije tijdsbesteding*

Deze milieus vormen de belangrijkste terreinen waarop de overheid invloed uitoefent op de maatschappelijke positie en het toekomstperspectief van jeugdigen. De lokale invloed ligt vooral op het derde ontwikkelingsmilieu, zodat in dit milieu de jeugdparticipatie ook een rol moet gaan spelen.

3.2 Visie op jeugdparticipatie

Bij het woord jeugdparticipatie wordt uitgegaan van de volgende definitie:

Jeugdparticipatie is de mogelijkheid van actieve betrokkenheid van jeugdigen van 10 tot 23 jaar bij besluitvorming ten aanzien van hun eigen leefomgeving. Dit wordt gedaan door te luisteren naar de jeugd, de jeugd te informeren, mee te laten denken of mee te laten beslissen.

Door participatie leert de jeugd vaardigheden waarmee zij in de gelegenheid worden gesteld om mee te doen aan de maatschappij. Dit zijn vaardigheden, kennis en attitudes als: leren beslissingen nemen, samenwerken, mening van anderen respecteren, rekening houden met anderen, verantwoordelijkheid dragen, leren keuzes afwegen en maken, ontwikkeling van zelfvertrouwen, inzicht in maatschappelijke processen, sociale weerbaarheid, betrokken en gewaardeerd voelen. Jongeren krijgen kansen en leren ook hoe de samenleving in elkaar zit en hoe zij daaraan hun bijdrage kunnen leveren.

Van de andere kant krijgen de gemeente en betrokken instellingen door participatie zicht op de leefwereld van de jeugd en kunnen hierdoor betere aansluiting vinden met de jeugd zodat er een kwalitatief beter beleid en aanbod ontwikkeld wordt voor de jeugd. Hierdoor ontstaat een leefklimaat in een gemeenschap waarin met ieders rechten rekening wordt gehouden.

Het vormgeven van jeugdparticipatie wordt opgevat als een groeiproces, zodat uitvoering op dit moment haalbaar blijft.

Beschrijving van de doelgroep:

In eerste instantie zal het beleid zich richten op de jeugd in de ontwikkelingsfasen 10 tot 15 jaar en 15 jaar en ouder (tot 23 jaar)⁶. Uiteraard is de levensfase voorafgaand aan het tiende levensjaar niet onbelangrijk. Participatie heeft dan echter een ander karakter dan in de leeftijdsfase daarna. Vanaf de leeftijd van ongeveer 10 jaar ontwikkelt een kind zich op sociaal-emotionele wijze zodanig dat het participatievaardigheden bewust kan aanleren. Daarom is het aan te bevelen om kinderen, in ieder geval vóórdat zij in de puberteit komen, bewust in aanraking te laten komen met participatie. Het jeugdparticipatiebeleid richt zich daarom op dit moment op de ondergrens van 10 jaar (vanaf de hoogste klassen basisschool). Mogelijk kan in de toekomst de leeftijdsgrens worden bijgesteld. De bovengrens wordt, gelijkgesteld aan de leeftijdsgrens die wordt gehanteerd in het gemeentelijke jeugdbeleid.

3.3 Uitgangspunten van jeugdparticipatie

Vanuit de geformuleerde visie gaat de gemeente Oud-Beijerland bij de uitvoering van haar beleid daarom uit dat jeugdparticipatie:

- wordt gericht op jongeren in de leeftijd van 10 tot 23 jaar (ruim 15% van onze inwoners);
- moet plaatsvinden over onderwerpen die, afhankelijk van de ontwikkelingsfase, betrekking hebben op de directe leefwereld van de jongeren;
- niet vanzelf gaat, maar dat dit geleerd wordt met vallen en opstaan (*zie citaat bij paragraaf 3.1*); dat je hen daarin moet begeleiden, motiveren, uitnodigen; dit leren geldt voor zowel de jongeren als voor de volwassenen die zich hiervan bewust moeten zijn;
- een leerproces betekent bij jongeren: leren/ervaren/ontdekken; het moet gebeuren in een bepaalde vrijheid, liefst buiten het stramien van de volwassenen (dus vernieuwende dingen doen, met een bepaalde autonomie);
- een voorwaarde is om een leefklimaat te creëren, waarin met iedereen rekening gehouden wordt;
- een plicht en verantwoordelijkheid is van de gemeente en instellingen die betrokken zijn bij het gemeentelijk beleid;
- niet alleen meepraten betekent, maar ook betekent dat jeugd in bepaalde situaties kan deelnemen aan de besluitvorming: de eindverantwoordelijke stelt (beargumenteerd) de kaders vast waarbinnen participatie kan plaatsvinden. Hoe ouder de kinderen/jongeren worden, des te meer er sprake is van begeleiding naar de formelere (gebruikelijke vormen) van participatie;
- ook betekent dat jongeren bewust gemaakt moeten worden van hun participatiemogelijkheden. Soms beseffen jongeren niet dat ze over een bepaald onderwerp een mening hebben, daar moeten ze bewust van gemaakt worden. Dit betekent meer dan alleen mondelinge vaardigheden en assertiviteit, maar ook: het leren omgaan met beperkingen, teleurstellingen en haalbaarheid.

4 Jeugdparticipatie tot nu toe

4.1 Inventarisatie van jeugdparticipatie-ervaringen

De afgelopen jaren is binnen de gemeente Oud-Beijerland het proces met betrekking tot jeugdparticipatie geleidelijk aan opgestart. Bijlage I bevat een inventarisatie van de activiteiten die door onze gemeente en andere organisaties binnen Oud-Beijerland, de afgelopen vier jaren zijn uitgevoerd. Het blijkt dat jeugdparticipatie op zeer verschillende manieren, bewust en onbewust is gebeurd én met wisselend succes.

4.2 Randvoorwaarden voor succesvolle jeugdparticipatie

Na analyse van deze activiteiten en de resultaten (bijlage I), blijkt dat bij jeugdparticipatie de volgende randvoorwaarden moeten worden gesteld voor een succesvolle jeugdparticipatie:

- Onderwerpen van de participatie staan dicht bij de leefwereld van de doelgroep;

---

⁶ zie hoofdstuk 3 van de Kadernota integraal jeugdbeleid 2006 - 2010 "De doelgroep nader belicht".

- Diversiteit van participatiemethodieken en gebruikmakend van nieuwe communicatiemiddelen waar de jeugd gebruik van maakt (b.v. Hyves = actieve vriendengroep; chatten), hierbij inspeland op diversiteit en ontwikkelingsfasen van de jongeren;
- Er zijn voldoende financiële middelen voor begeleiding én voor de uitvoering vanuit de participatie voortkomende activiteiten;
- De doelstelling van het participatietraject is duidelijk voor alle betrokkenen;
- De jeugd wordt serieus genomen;
- Er is voldoende en kwalitatief goede begeleiding die verantwoordelijk is voor het gehele participatieproces en zorg draagt voor het aanleren van vaardigheden, kennis en attitudes zoals respectvolle omgang, aansturing, samenwerking, leren keuzes afwegen en maken, ontwikkeling van zelfvertrouwen e.d.;
- Er is een heldere afbakening van keuzemogelijkheden of mogelijkheden van invloed, zodat er geen valse verwachtingen worden gewekt;
- Er is voortdurende communicatie met alle betrokkenen, met name de jeugd. Niet alleen over het eindresultaat, maar juist ook over het proces moet regelmatig een terugkoppeling zijn met de jeugd;
- Het behaalde resultaat is binnen afzienbare tijd zichtbaar voor de jeugdigen (rekening houdend met lange processen van politieke besluiten, verlening van vergunningen e.d., betekent dit dat de jongeren pas betrokken moeten worden als er zekerheid bestaat over de uitvoering en de verwachting dat het resultaat op korte termijn zichtbaar is);
- Rekening houden met het feit dat jongeren zich in het algemeen niet zonder meer voorbereiden op een bijeenkomst of een project (stukken lezen, overleg met hun achterban), het zijn geen vergadertijgers, zullen zij ook hierin actief begeleid moeten worden;
- Een verantwoordelijke aanstellen die jeugdparticipatie bezieling geeft: coördinatie/verantwoordelijkheid van op zich neemt.
- Volwassenen moeten zich, in hun omgang met jongeren, bewust zijn van de beperking van jongeren, dat jongeren participeren al (met vallen en opstaan, al doende) nog moeten leren!

4.3 Signalen van de jeugd

Om inzicht te krijgen in de mening over en behoefte aan participatie van de jeugd zélf is een schriftelijke enquête gehouden onder de jeugd. Er is voor deze manier gekozen om een zo'n breed mogelijke groep jongeren te bereiken. De vragenlijsten zijn in de maand mei 2007 aan 550 Oud-Beijerlandse jongeren in de leeftijdsgroep van 12 tot 23 jaar toegezonden. De enquête "Kwaliteitsinstrument Jeugdbeleid is ontwikkeld door PJ PARTNERS.

In totaal hebben 243 jongeren de vragenlijsten ingevuld en teruggestuurd, wat een redelijke respons is bij dit type onderzoek. Van het onderzoek is een rapportage opgesteld door PJ PARTNERS en deze rapportage is als bijlage bij deze notitie gevoegd. De uitkomsten geven waardevolle informatie over hoe de jeugd denkt over de voorzieningen in Oud-Beijerland en hoeveel gebruik zij maakt van deze voorzieningen. Uit de rapportage wordt ook duidelijk wat gemist wordt in de gemeente en waaraan behoefte bestaat op de terreinen informatie, voorzieningen, ontspanning, uitgaan en jeugdbeleid. De signalen die uit deze rapportage naar voren komen, zullen als input dienen voor de verdere vormgeving van het integraal jeugdbeleid en de projecten die gericht zijn op jongeren.

In het kader van deze nota zal één aspect centraal worden gesteld, nl. de mening over en behoefte aan jeugdparticipatie.

De belangrijkste conclusies uit het onderzoek zijn als volgt:

Informereren van de jeugd door de gemeente:

- Veel jongeren (44%) zijn niet tevreden over hoe de gemeente hen informeert over zaken die jongeren aangaan.
- 24% Van de jongeren wil met de gemeente praktisch meedenken over methoden om andere jongeren te informeren, 34% wil dit niet.
- Jongeren willen vooral geïnformeerd worden door middel van huis-aan-huisbladen (46%) en e-mail (57%). Radio Hoeksche Waard wordt als medium het minst genoemd (4%).
- Hyves wordt vooral door de leeftijdsgroep 17-18 jaar gewaardeerd en de schoolkrant meer door de jongeren van 12 t/m 14 jaar.

Jeugdparticipatie:

- Jongeren weten vaak niet of ze voor of tegen jeugdparticipatie zijn: veel jongeren (bijna eenderde) hebben bij de vragen over jeugdparticipatie ‘neutraal’ geantwoord.
- Het is voor bijna de helft van de jongeren (45%) niet duidelijk wat de gemeente voor hen doet (18% weet dit wel).
- Eenderde is niet tevreden over de moeite die de gemeente doet om met jongeren in contact te komen, eenderde wel.
- Van de jongeren is 42% niet tevreden over de manier, waarop de gemeente jongeren betreft bij de gang van zaken in hun gemeente (13% is wel tevreden).

Aandachtsgebieden voor jeugdparticipatie:

- Een kwart (23%) vindt het leuk om met de gemeente te praten over thema's die jongeren interessant vinden, maar als vervolgens gevraagd wordt naar specifieke voorkeuren van jeugdparticipatie dan wil een grotere groep jongeren meedoen.
- Jongeren willen vooral participeren over hun directe omgeving. Er zijn twee vormen van participatie waar de jongeren veel belangstelling voor hebben: meedenken inrichting speelplekken (dat wil 63% van de respondenten) en een wijkbeoordeling door jongeren (54%). Andere favoriete vormen zijn: een jaarlijkse prijsvraag waarbij een jongere de gemeente een voorstel doet over het jeugdbeleid (44%) en deelname aan een Jongeren Advies Raad (33%).

Deze conclusies kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het plan van aanpak voor structurele jeugdparticipatie.

5 Jeugdparticipatie vanaf nu: een uitvoeringsplan

Op basis van de uitgangspunten in deze notitie, de randvoorwaarden voor jeugdparticipatie en de uitkomsten van het onderzoek onder 12 tot 23-jarigen kan er een plan van aanpak worden opgesteld. In dit plan van aanpak zal worden aangegeven welke activiteiten er zullen worden ondernomen om in de komende jaren de jeugd en jongeren te betrekken bij de ontwikkeling en uitvoering van gemeentelijke plannen.

Het plan van aanpak is een instrument om ervoor te zorgen dat er structureel gemeentelijke aandacht is voor de participatie van de jeugd. Voor de organisatie van burgerparticipatie in het kader van de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) en interactieve beleidsontwikkeling is in de gemeente al een aantal flinke stappen gezet. Het ligt dan ook voor de hand om de gemeentelijke aandacht voor jeugdparticipatie organisatorisch in te bedden in de actuele plannen rond burgerparticipatie. In het plan van aanpak zal deze samenhang uitdrukkelijk worden aangebracht.

In de meerjarenbegroting van de gemeente is structureel een budget geraamd voor jeugdparticipatie (ca. € 12.000). Dit budget biedt jaarlijks mogelijkheden om de participatie van de jeugd te faciliteren en te begeleiden. Maar het aanvragen van subsidie bij andere organisaties (b.v. Jantje Beton) is eveneens een optie om aanvullende financiën te verkrijgen.

Het jaarlijkse budget is niet bedoeld om het feitelijke resultaat van de participatie mede te bekostigen. In de meeste gevallen is hiervoor budget beschikbaar gesteld in het Politiek 4-jarenprogramma of zullen afzonderlijk in de meerjarenbegroting worden opgenomen.

In het plan van aanpak worden enkele thema's onderscheiden. Deze thema's zijn allereerst direct af te leiden uit de gemeentelijke beleidsvoornemens uit het Politiek 4-jarenprogramma en de resultaten uit de enquête onder jongeren. Deze thema's hebben betrekking op de *inhoud* van het jeugdbeleid. In de tweede plaats volgen er thema's uit de visie op jeugdparticipatie, nl. het idee dat participatie deel uitmaakt van het leerproces van de jeugd, een vaardigheid is die de jeugd ook moet leren en vanuit het besef dat jeugdparticipatie structurele aandacht verdient. In feite zijn deze thema's *randvoorwaardelijk* van aard.

In de volgende paragraaf worden deze thema's kort toegelicht en in paragraaf 5.3. praktisch uitgewerkt.

5.1 Randvoorwaardelijke thema's voor jeugdparticipatie

Thema 1: Borging van jeugdparticipatie in gemeentelijk beleid

Burgerparticipatie –en daarmee ook jeugdparticipatie- en interactieve beleidsontwikkeling is een speerpunt voor de gemeente Oud-Beijerland. Niet alleen in het kader van bijvoorbeeld de WMO, maar ook ter vergroting van de effectiviteit van het gemeentelijke beleid. Het is daarom van belang dat bij de ontwikkeling en uitvoering van het gemeentelijke beleid bewuste afwegingen worden gemaakt ten aanzien van de betrokkenheid en inbreng van burgers, jeugdigen, maatschappelijke organisaties, etc. (wel of geen participatie/in welke fase/in welke rol). In het kader van burgerparticipatie is hiervoor een werkwijze geformuleerd.

Het doel van dit thema is dat bij de totstandkoming en uitvoering van gemeentelijke plannen de aandacht voor jeugdparticipatie gewaarborgd is in de gemeentelijke organisatie.

Wanneer de gemeente jeugd wil betrekken bij het beleid, gaat het niet uitsluitend om het jeugdbeleid. Ook ten aanzien van het ruimtelijke beleid en het beheer van het openbare gebied kan jeugdparticipatie deel uitmaken van het beleids- en besluitvormingsproces.

Voor de borging van jeugdparticipatie is het wenselijk dat er in het najaar van 2008 een evaluatie plaatsvindt van de participatieactiviteiten om het plan voor de volgende periode (2009 e.v.) nader in te vullen.

Thema 2: Bewust zijn van participatie

Participatie maakt deel uit van het leerproces van de jeugd. Door participatie leert de jeugd vaardigheden waarmee zij in de gelegenheid worden gesteld om mee te doen aan de maatschappij. Maar het is ook iets wat geléerd moet worden. Participeren gaat niet vanzelf, maar moet geleerd worden door begeleiden, motiveren en uitnodigen.

In de eerste plaats zal het gegeven dat de jeugd mág en kán meedenken en –doen nadrukkelijk onder de aandacht gebracht moeten worden. De uitkomst van het onderzoek, dat het voor jongeren niet duidelijk is of zij voor of tegen participatie zijn, betekent dat het bewust zijn van jeugdparticipatie gerichte aandacht verdient. Participatie is voor de jeugd nog niet voelbaar en er is nog geen duidelijke beleving van het begrip “participatie”.

5.2 Inhoudelijke thema's, waarbij jeugdparticipatie aan de orde is

Het vormgeven van jeugdparticipatie is een activiteit die de gemeente in samenwerking met partners zal verrichten. Hierbij wordt in de eerste plaats gedacht aan scholen voor zowel primair als voortgezet onderwijs, het jeugd- en jongerenwerk, cultuureducatie, wijkorganisaties, wijkbewoners en verenigingen. De partners die feitelijk betrokken worden bij de uitvoering van de activiteiten, zullen voorafgaand worden bepaald.

Thema 3: Uitgaan en vrijetijdsbesteding

Dit thema is allereerst gebaseerd op het Politiek 4-jarenprogramma van de gemeente, waarin in het bijzonder “de realisering van een jongerenfaciliteit” als onderwerp is opgenomen. Ook uit het onderzoek onder jongeren en eerdere inbreng van een aantal jongeren in het voorjaar van 2007 (inspreken bij de gemeenteraad) blijkt draagvlak voor een voorziening voor jongeren. De jongeren hebben de behoefte aangegeven aan een plek om samen te komen en hebben een mening over welke functies hierin ondergebracht zouden kunnen worden.

Het realiseren van een jongerenfaciliteit vraagt tijd. De werkgroep adviseert op grond van eerdere ervaringen met jeugdparticipatie, om jongeren niet te vroeg te betrekken in het langlopende proces. Het is verstandig om jongeren te laten participeren, nadat er besluitvorming heeft plaatsgehad over de belangrijkste randvoorwaarden, zoals financiën en locatie. Daarnaast wordt geadviseerd om zorgvuldig om te gaan met de verschillende doelgroepen en verschillende interesses en eventuele, onderlinge tegenstellingen te voorkomen. Hierin kan worden voorzien door op meerdere plekken een faciliteit voor de jeugd te creëren, b.v. per wijk.

Thema 4: Ontmoeting in de buitenruimte

In het Actieplan Jeugd en Veiligheid wordt o.m. aandacht besteed aan de jongerenontmoetingsplaatsen (JOP's). In het kader van het terugdringen van overlasterisaties wordt in samenwerking met het jongerenwerk en de politie onderzocht welke locaties geschikt of ongeschikt zijn voor JOP's en onder welke condities. Uit het onderzoek blijkt dat er onder jongeren behoefte is aan ontmoetingsplekken in de buitenruimte. De activiteiten van de gemeente, politie en jongerenwerk kunnen met inbreng van de jongeren, maar ook van betrokken wijkbewoners verdere invulling krijgen. Het doel is om ontmoetingsplekken in de buitenruimte in te richten op een geschikte locatie.

Thema 5: Spel en ontspanning

Zoals eerder in deze nota is aangegeven, leert de jeugd door participatie vaardigheden, waarmee zij in de gelegenheid wordt gesteld om mee te doen aan de maatschappij. Participatie kan al vroeg op een speelse manier gestimuleerd worden. Aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek onder jongeren, kan worden geconstateerd dat beoordeling van de wijk als participatieactiviteit goed wordt gewaardeerd. Om participatie ook voor de jongste doelgroep mogelijk te maken, is het aan te bevelen om de speelplekken in de eigen wijk te laten beoordelen door de jeugd. In Oud-Beijerland zijn diverse speelplekken aanwezig in de wijken voor jonge kinderen. Het is van belang dat naast voldoende speelplekken, deze speelplekken ook in de behoefte van kinderen voorzien. Voor de wijk Poortwijk zal over enkele jaren een speelplaats worden gerealiseerd in combinatie met een schoolgebouw voor basisonderwijs. Dit onderwerp maakt ook deel uit van het Politiek 4-jarenprogramma. Door het betrekken van kinderen bij de inrichting van deze speelplaats kan “op een speelse manier” jeugdparticipatie worden gestimuleerd.

5.3 Plan van aanpak

De afweging of de jongeren al dan niet betrokken worden, in welke fase en in welke vorm, zal bij de start van elk project of nieuw beleidsinitiatief aandacht krijgen. Om hier gestructureerd vorm en inhoud te geven aan burgerparticipatie in z'n algemeenheid is, in aansluiting op de nota 'Actief betrekken van inwoners', een stroomschema ontwikkeld. Dit stroomschema maakt deel uit van het plan van aanpak dat bij elk nieuw project en/of beleidsvoornemen wordt opgesteld, zodat een bewuste en gemotiveerde keuze wordt gemaakt om al dan niet te kiezen voor – in dit geval - jeugdparticipatie.

In het onderstaande schematische overzicht wordt per thema weergegeven welke activiteiten op dit terrein worden opgepakt en met welke frequentie. Tevens wordt aangegeven welk resultaat hierbij wordt beoogd, door wie hieraan uitvoering wordt gegeven en vanaf wanneer deze activiteit staat gepland.

Dit overzicht geeft hoofdzakelijk de gemeentelijke activiteiten weer. Initiatieven van derden, waaronder de jongeren zelf en betrokken organisaties, op dit vlak zijn uiteraard meer dan welkom.

Thema	Activiteit	Hoe vaak		Uitvoering	Planning		
1. Borging van jeugdparticipatie in gemeentelijk beleid	Per beleidsonderwerp beoordelen op: wel/geen participatie, participatieniveau en doelgroep/betrokkenen	afhankelijk van onderwerp en beleidsfase		gemeente (afhankelijk van beleidsonderwerp)	v.a. 2008		
	Evaluatie jeugdparticipatieactiviteiten in 2008 ter voorbereiding op het plan voor 2009-2012 en eventuele bijstellingen (bv. met betrekking tot de frequentie van activiteiten)	1x per 2 jaar, de eerste keer in 2009		gemeente, werkgroep Structurele jeugdparticipatie (MO)	1 ^e kwartaal 2009		
	De visie op jeugdparticipatie verstrekken aan de gemeentelijke (beleids)afdelingen	eenmalig		gemeente (MO)	2008		
Thema	Jeugdparticipatieactiviteiten	Informereren, raadplegen, adviseren, coproduceren meebeslissen ⁷	Doelgroep	Hoe vaak	Resultaat	Uitvoering	Planning
2. Bewust zijn van participatie	Op bezoek bij de burgemeester en wethouder/de burgemeester en wethouder op klassenbezoek	Informereren	10-12 jaar	1x per jaar	Kinderen maken kennis met het gemeentehuis	gemeente (MO), basisscholen (beurtelings)	v.a. 2008
	Een jongerenpagina in de gemeentekrant	Informereren, coproduceren	12-18 jaar	minimaal 1x per jaar	Jongeren informeren andere jongeren over plannen van de gemeente	gemeente (TC), scholen voor voortgezet onderwijs	v.a. 2008
	Reageren op stellingen over gemeentelijk beleid op de website	Raadplegen	10-23 jaar	minimaal 1x per jaar	Directe informatie en adviezen van kinderen/jongeren m.b.t. actuele thema's	gemeente (TC)	v.a. 2009

⁷ De indeling in participatieniveaus is in overeenstemming met de indeling die wordt gehanteerd bij het stroomschema burgerparticipatie.

Thema	Jeugdparticipatieactiviteiten	Informereren, raadplegen, adviseren, coproduceren meebeslissen ⁸	Doelgroep	Hoe vaak	Resultaat	Uitvoering	Planning
3. Uitgaan en vrijetijdsbesteding	Inrichting van de jongerenfaciliteit	Coproduceren	10-23 jaar (afhankelijk van het project Jongerenfaciliteit)	eenmalig	Inrichting van de locatie/ faciliteit, waarbij zoveel mogelijk rekening is gehouden met de wensen van de doelgroep	(partners in jeugd- en jongerenwerk, cultuureducatie)	afhankelijk van planning project Jongerenfaciliteit; 2009-2010
4. Ontmoeting in de buitenruimte	Onderzoek: per wijk/locatie inventariseren mét jongeren, wat wel/niet geschikt is als jongerenontmoetingsplaatsen één wijk als pilot nemen	Informereren, raadplegen	12-18 jaar	1x per jaar	Directe informatie en adviezen van jongeren m.b.t. de jongerenontmoetingsplaatsen	gemeente (MO) (partners in jeugd- en jongerenwerk; wijkorganisaties; wijkbewoners)	v.a. 2008; afhankelijk van planning Actieplan Jeugd & Veiligheid
	Inrichten van een jongerenontmoetingsplaats met jongeren	Coproduceren	12-18 jaar	1x per jaar	Inrichten van ontmoetingsplekken in de buitenruimte op een geschikte locatie	gemeente (MO) (partners in jeugd- en jongerenwerk, cultuureducatie)	v.a. 2008-2009; afhankelijk van planning Actieplan Jeugd & Veiligheid
5. Spel en ontspanning	Beoordeling speelplekken per wijk door kinderen uit hoogste klassen in het basisonderwijs	Raadplegen, adviseren	10-12 jaar	1x per jaar	Directe informatie en adviezen van kinderen/jongeren m.b.t. speelplekken in de wijk	gemeente (OG/MO), basisscholen (partners in sport en spel)	v.a. 2009
	Inrichten speelplaats(en)	Informereren, raadplegen, adviseren	10-12 jaar	eenmalig	Directe informatie en adviezen van kinderen	gemeente (MO), basisscholen (partners in sport en spel)	2010; afhankelijk van planning project Basisschool in Poortwijk

⁸ De indeling in participatieniveaus is in overeenstemming met de indeling die wordt gehanteerd bij het stroomschema burgerparticipatie.

6 Slotbeschouwing

Met deze nota “Participeren moet je leren...” is invulling gegeven aan het beleidsvoornemen van de gemeente om meer te communiceren met de jeugd en de jeugd meer te betrekken bij de ontwikkeling en de uitvoering van beleid. Hierbij realiseert de gemeente zich dat de activiteiten die in dit kader zullen worden verricht, niet zonder de samenwerking met anderen mogelijk is. Het samenwerken met verschillende partners in een werkgroep Structurele Jeugdparticipatie -die als een expertgroep kan worden gekenschetst- was een eerste stap. Diverse organisaties, scholen, kerken, jeugd- en jongerenwerk, verenigingen, etc. maar ook wijkbewoners zijn voor de gemeente belangrijke partners bij het begeleiden en motiveren van jongeren om te participeren: deel te nemen, mee te denken en mee te doen. Bij de uitvoering van het uitvoeringsplan zullen de partners, die bij de verschillende onderwerpen of activiteiten betrokken kunnen worden, in overleg nader worden bepaald.

Bijlage I: INVENTARISATIE ERVARINGEN MET JEUGDPARTICIPATIE

Ervaringen van de afgelopen 4 jaar zijn:

Basisschoolleeftijd

Initiatief van / via:	Waar ging het over / Aanleiding	Leeftijd doelgroep	Welke werkvorm is gebruikt	Wat was het resultaat	Wat ging goed (tips)	Wat ging niet goed (valkuilen)
gemeente	Kinderrechtenfestival (Unicef), 2004	Basisschoolleeftijd	1. festival (workshops e.d., muziek)	- Bewustwording vrijheid - Respect mening anderen	- medewerking school - goed georganiseerd	- inzet van tijd m.b.t. organisatie / school
gemeente	Kids tegen geweld, 2004	Basisschoolleeftijd	1. Nu geïntegreerd in jaarprogramma school. 2. Kids tegen geweld Kit	- Verhoging / bewustwording veiligheidsgevoel, eigen inbreng daarvan	- medewerking school - goed georganiseerd + goed format	

Jongeren voortgezet onderwijs en ouder:

Initiatief van / via:	Waar ging het over / aanleiding	Leeftijd doelgroep	Welke werkvorm is gebruikt	Wat was het resultaat	Wat ging goed (tips)	Wat ging niet goed (valkuilen)
gemeente	Eigenwijsdag, Jaarlijks 2001 t/m 2004	Jongeren uit het voortgezet onderwijs (klas 3/4)	1. Naspelen van de gemeenteraad.	- Ontwikkelen politiek bewustzijn jeugd - Bij betrokken volwassenen: begripsvorming leefwereld jeugd	- betrokkenheid en enthousiasme jeugd - idem raadsleden	- "winnend" voorstel niet (op korte termijn) uit te werken - organisatie / begeleiding
gemeente samen met jongerenwerk SSO	Rondetafelgesprek, 30-11-2005	Jongeren uit het voortgezet onderwijs en ouderen (politiek, jeugdwerk, onderwijs)	1. Kringgesprek (thema's jeugdparticipatie, vrije tijd in de open lucht, trots op O-B)	- Lijst met actiepunten - enthousiasme deelnemers	- open karakter - enthousiasme - begrip over en weer	- hoge verwachtingen (actiepunten realistisch?)
gemeente	Profielwerkstuk speelruimte, voorjaar 2006	Individueel, klas 3/4 middelbare	1. mondelinge en schriftelijke informatie	??	! - leuk onderwerp	- Geen resultaat teruggezien

		school				- ambtelijke tijdsinvestering
gemeente	Werven deelnemers kwaliteitskring	17-25	1. flyers	Ongeveer 10 jongeren zijn gekomen	De jongeren die kwamen hadden een goede inbreng	Toch erg weinig jongeren gezien het aantal stappers per weekend
gemeente	Enquêteren onder jongeren om te meten hoe bekend een bewustwordingscampagne was	17-25	1. Aanspreken van jongeren tijdens het stappen met 5 korte vragen	In 2 uur tijd 100 jongeren kunnen ondervragen	Het aanspreken van jongeren in hun eigen omgeving	- Niks - ambtelijke inzet verwerking enquête
gemeente	Raadsleden op stap met de kwaliteitskring en aan jongeren "gimmicks" uitdelen om met hen te praten	17-25	1. Raadsleden geven gimmicks weg in ruil voor een gesprekje	De meeste Raadsleden zijn erg enthousiast en hebben diverse jongeren gesproken	Idem zie boven	Lastig meetbaar hoeveel en of jongeren echt "bereikt" worden
gemeente	Jongeren gevraagd om hun mening inzake de verruimde sluitingstijden	17-35	1. Via diverse Hyves van café's in Oud-Beijerland een groepsbericht verstuurd met de vraag om informatie over de verruimde sluitingstijden	Tot nu toe ongeveer 70 serieuze reacties van jongeren die reageren op de vraag	Alles, er reageert niemand vervelend of flauw	Niks: alles alleen opletten dat het bericht niet wordt beschouwd als SPAM
SSO - jongerenwerk	Bardiensten draaien Vrijwilliger in 't stekkie	14 t/m 23 jaar	Meedraaien, toezicht houden, verkoop, aanvullen voorraad, etc.	Ontwikkelen verantwoordelijkheid, Maatschappelijke en individuele ontwikkeling, ontplooiing en	Betrokkenheid Verantwoordelijkheid Enthousiast,	Soms is "plichtbesef" nog moeilijk. Onderscheid wanneer

				vorming.	leerzaam	doelgroep - vrijwilliger
SSO - jongerenwerk	Diverse hand- en spandiensten, klussen, ondersteunen bij activiteiten die in en om het jongerenwerk en centrum plaatsvinden of bij SSO	11 t/m 23 jaar	Meehelpen, doen, beslissen. Ondersteunen	maatschappelijke en individuele ontwikkeling, ontplooiing en vorming. Trots.	Betrokkenheid Verantwoordelijkheid Enthousiast, leerzaam	Soms is "plichtbesef" nog moeilijk.
SSO - jongerenwerk	Werkgroep activiteiten	13 t/m 16 jaar	Meedenken, opzetten en organiseren van activiteiten e.d. in de breedste zin. Van A tot Z	Activiteiten gedragen door jongeren, nieuwe ideeën, bewustwording, Maatschappelijke en individuele ontwikkeling, ontplooiing en vorming.	Betrokkenheid Verantwoordelijkheid Enthousiast, leerzaam	Het is nog vaak vrij moeilijk voor de jonge jongeren om "activiteiten" te verzinnen en dan van A tot Z uit te voeren.
SSO - jongerenwerk	Openingstijden Stekkie	Bezoekers 11 t/m 17	Mini vragenlijst	Jongeren denken mee over openingstijden	betrokkenheid	Het liefst 7 dagen in de week 24 uur open.
SSO - jongerenwerk	Jasmijnstraat	10 t/m 18 jaar	Ambulant werk opbouwwerk organiseren	Loopt nog		
SSO - jongerenwerk	Jongereninformatie (vanuit PJ Partners)	11 t/m 18	Onderzoek vormen Jongeren werden gevraagd naar manieren waarop zij informatie zochten en welke onderwerpen.	Via PJ Partners		
SSO - jongerenwerk	Behoefteteonderzoek	17 plus doelgroep	Ambulant Voorlichting Ondersteunen	Behoeftte van gedeelte doelgroep geïnventariseerd	Gebruik kunnen maken van netwerk. Beeld van behoefte.	Niet alle onderzoeken zijn terug gekomen.

SSO - jongerenwerk	Hoeksche dance parade	14 t/m 30 jaar	Meedenken, organiseren en uitvoeren van het gehele project.	Zeer hechte samenwerking binnen jongerenwerk en verschillende groepen jongeren uit de Hoekse Waard.	Activeren van jongeren. Gezamenlijke organisatie.	Sommige taken tijdens de uitvoering werden niet gedaan.
SSO - jongerenwerk	Mars- fun – d-raising	12-17	inzamelingsactie	Jongeren zamelen geld bij elkaar voor materialen jongerencentrum		
SSO - jongerenwerk	Dodenherdenking 4 mei (bloemen leggen)	12 – 15	meedoen	bewustwording		Het is voor veel jongeren "te ver weg"
Protestantse kerk - jongerenwerk	AFSLUITINGSKAMP Jeugdclubs	9 tm 14 jaar	Vergaderen gesprekken <i>Indirecte participatie Niveau coproductief en meebeslissend Structureel (gedurende periode van het jaar) Consumptief (?)</i>	Actiepunten	Autonomie	---
protestantse kerk - jongerenwerk	NIEUWE KERKGEBOUW en aangebouwde jongeren ruimte Wordt "kaal " opgeleverd. Jeugd mag zelf inrichten, aparte ingang voor de jeugdruimte	9 tm 24 jaar	Participeren in gebruikersgroep <i>Incidenteel Maatschappelijk en consumptief</i>	Jeugdruimte Diverse actiepunten	Door directe communicatie met architect en eigen ervaring van de architect uit zijn jeugd: veel begrip	Indirecte participatie leverde soms communicatieproblemen op
protestantse kerk - jongerenwerk	JEUGDRAAD	4 tm 24 jaar	Vergaderen, gesprekken, gastsprekers, thema's <i>Indirecte en directe participatie Structureel Coproducerend en mee</i>	Actiepunten	Autonomie	Soms acties buiten jeugdraad om van kerkenraad

			<i>beslissend Politiek, maatschappelijk en consumptief</i>			
gemeente	Skatevoorziening 2004	Jongeren (skaters) 8- 18 jaar	1. Gesprekken op het gemeentehuis 2. presentatie commissie	-Plan voor een nieuwe skate- locatie, gedragen door de skatende jongeren.	- enthousiasme jeugd - goede inhoudelijke informatie verkregen	- kaders te breed (v.t.v. geen financiën of locatie bekend) - te hoge verwachtingen jeugd - werkvorm (te vaak vergaderen)
gemeente	Skatevoorziening 2007	Jongeren (skaters) 8- 18 jaar	1. opiniepeiling internet 2. enquête internet	Input voor verbetering huidige skatevoorziening	- serieuze reacties, zeer bruikbare informatie	- hoge verwachtingen - ambtelijke ureninvestering
SSO - jongerenwerk	Skatevoorziening (zie gemeente, hierboven)		Flyers Jongeren mede via jw attenderen op mogelijkheid meepraten skate- voorziening	Jongeren geïnformeerd		
protestantse kerk - jongerenwerk	16+ THEMAWEEKEND	16 plus	Vergaderingen <i>Directe participatie Beslissend</i>	Actiepunten	Volledige autonomie Verantwoording aan jeugdraad en jeugdouders	Een enkele keer lichte gedragsproblematiek
protestantse kerk - jongerenwerk	JEUGDDIENSTEN	4 tm 24 jaar	Diverse werkvormen	Eigen invulling diensten	Thematiek die aansluit bij doelgroep	Ouderen komen niet
protestantse kerk - jongerenwerk	WORLDSERVANTS	16 plus	Diverse werkvormen en activiteiten <i>Directe participatie</i>	Ontwikkelen maatschappelijke betrokkenheid	Enthousiasme en betrokkenheid ouders	

			<i>Meebeslissend Coproducerend</i>			
CSG Willem van Oranje	Vorbereiding Examenfeest.	16 t/m 18 jaar.	Wekelijks overleg gedurende 3 maanden.	Een examenfeest waar 400 personen, onder wie 320 leerlingen, aanwezig zullen zijn.	Taakverdeling was duidelijk. Direct resultaat.	Soms werd een vergadering vergeten. Taken werden niet altijd serieus aangepakt.
CSG Willem van Oranje	Meepraten, doen van voorstellen naar de directie, voorbereiden van acties ten behoeve van goede doelen.	13 t/m 18 jaar.	Wekelijkse vergaderingen gedurende het gehele jaar.	Divers: <ul style="list-style-type: none"> • Donutactie • Tostiactie • Valentijnsactie • Frisdrankautomaat • Etc. 	Ook hier: direct resultaat. Terugkoppeling <u>door</u> het goede doel geeft veel voldoening.	Meeste werk wordt toch door een klein aantal gedaan.
CSG Willem van Oranje	Maken van een Profielwerkstuk (PWS)	16 t/m 18 jaar	<ul style="list-style-type: none"> • Enquête • Geïntegreerd in het jaarprogramma. 	Een gewijzigde opzet PWS.	Naar aanleiding van de resultaten is besloten de opzet van het PWS te wijzigen.	Respons van leerlingen viel tegen. Kennelijk was de vraagstelling niet duidelijk genoeg.
CSG Willem van Oranje	Invulling van facultatieve lessen	16 t/m 18 jaar.	Mondeling overleg.	Een voor leerlingen zinvolle invulling van facultatieve lessen in de aanloop naar het Centraal Schriftelijk eindexamen.	Leerlingen kunnen zelf aangeven waar zij moeite mee hebben en extra in willen trainen.	Niet zinvol voor leerlingen die met de aangegeven onderwerpen geen moeite hebben.
Muziekschool ToBe	Videoproject	6 CKV leerlingen van de RSG	Na schoolse les in omgaan met videocamera, het spelen van scènes, het monteren van beelden enz.	Een korte speelfilm	Leerlingen waren erg enthousiast, vaak al te vroeg aanwezig op de locatie, om zaken goed voor te bereiden.	Er was maar 1 geschikte computer waarop gemonteerd kon worden.
Muziekschool	Videoproject	15 CKV	Na schoolse les in omgaan	6 reclamefilmpjes	De docent kon de leerlingen	?

ToBe		leerlingen van de Willem van Oranje	met videocamera, het spelen van scènes, het monteren van beelden enz.		enthousiast maken en had de juiste apparatuur bij zich want interessant was voor de leerlingen.	
------	--	-------------------------------------	---	--	---	--

Overig:

Initiatief van / via:	Waar ging het over / aanleiding	Leeftijd doelgroep	Welke werkvorm is gebruikt	Wat was het resultaat	Wat ging goed (tips)	Wat ging niet goed (valkuilen)
gemeente	Inrichting nieuwe speelplaats	Buurtbewoners	1. Schriftelijke vragenlijst	- info gebruikt om speelplaats opnieuw in te richten	- kaders - respons	- Hoge verwachtingen - ambtelijke tijdsinvestering - niet ieder naar t zin 'te maken
gemeente	Opvoedingsondersteuning, najaar 2006	Ouders van kinderen van 0 - 18 jaar	1. opiniepeiling via internet	- info gebruikt om activiteiten van het opvoedbureau uit te breiden / aan te passen		
gemeente	Werkconferentie "Kinderen, mij een zorg", september 2006	Met inbreng van de casus van twee teeners	1. conferentie	- Actieplan RAS	- genereert grote betrokkenheid deelnemers, bereidheid tot uitvoering acties	- Resultaten niet direct zichtbaar voor betrokkenen